

Portretschilder Svetlana Tartakovska komt met een serie bloemstillevens

De stilte in het hoofd

Frisse tinten. Felle kleuren. Lente! Ineens waren daar bloemstillevens. We kennen Svetlana Tartakovska van haar portretten en verhalende schilderijen: historische vertellingen, heldendaden, legendes en sagen uit Oekraïne en verre omstreken, de ene keer met veel drama, de andere keer ingetogen en intens neergezet. En nu: bloemen, in alle stadia, maar vooral in volle bloei en volle pracht. Er zit geen diepere gedachte achter, benadrukt de kunstenaar in haar atelier in Haren. Gewoon: bloemen, zo puur mogelijk weer-geven. Om er de schoonheid van te laten zien. Toch valt er genoeg over te vertellen.

DOOR ILLAND PIETERSMA

Precies schilderen wat je ziet. Gewoon een-op-een met die bloem. Meer is het niet, zegt Svetlana Tartakovska. Toch zijn die bloemstillevens zo'n opvallende zijspoon in haar oeuvre; dat komt niet zomaar uit de lucht vallen.

Pioenros, olie op masonite, 60 x 100 cm.

Als oorspronkelijk Oekraïense kan ze er niet omheen. Ruim twee jaar geleden, met de inval van Rusland in haar geboorteland, is er van alles gebeurd. „De hel brak uit. Waarom doet de ene mens dit de ander aan? Na twee jaar valt het nog steeds niet te begrijpen”, reageert Tartakovska. Ze hebben een vluchteling in huis genomen. Een jonge meid uit wat nu bezet gebied is. „De Russische soldaten liepen al door de straten. Haar moeder kon haar dochter nog net op tijd het land uit krijgen.” Nee, ze kenden haar verder niet. Svetlana Tartakovska wil er liever niet te veel over kwijt en het niet te groot maken. „Zoiets doe je toch, wanneer iemand in nood is? Dan biedt je iemand toch onderdak?”

Een nieuwe reis

Ze ging portretten schilderen, zoals ze altijd al deed. „Dat is mijn manier om de dingen een plek te geven. Bijvoorbeeld een portret van dat meisje met droge zonnebloemen. Dat gaat over je moederland, over heimwee en thuis zijn. Maar na elf, twaalf schilderijen werd het me te veel. Een portret schilderen is heel intens. Ik merkte dat ik zuurstof nodig had.” Wanneer Tartakovska tot rust wil komen, gaat ze

wandelen. „De natuur in. Naar het bos. Voor het werken van het onverwerkte. Nu was het lente. Alles stond in bloei. Ik kon het niet laten om die prachtige bloemen te plukken en kwam met een heel boeket thuis.”

Portretten schilderen, wilde ze even niet meer. Even pauze. „Maar ik kan niet zonder schilderen”, benadrukt ze nog maar even. „Toen ben ik begonnen met die bloemstillevens. Het begin van een nieuwe reis.” „Het was een openbaring, hoe mooi en interessant de natuur is”, vertelt ze verder. „Een bloem staat niet stil, zoals een model voor een portret wel. Een bloem beweegt. Een sneeuwklompje dat je van buiten haalt en in een warme ruimte zet, gaat binnen tien minuten open. Je maakt alle stadia mee: van knop en een beetje open, naar open, bloei en uiteindelijk het verwelken. Je legt het hele leven van zo'n bloem vast. Eigenlijk schilder je de tijd.”

Stilte

„Dus, wanneer ik een bos bloemen heb, moet ik ook meteen beginnen met schilderen, het liefst aan één stuk door, voordat die bloemen al weer een fase verder zijn. Het thuisfront weet dat ik daar dan mijn

Svetlana Tartakovska in haar atelier. Foto Xandra Donders.

40 jaar Gallery238

Anno 2024 viert Gallery238 haar 40-jarig jubileum! Een hele prestatie voor een galerie die eerst de financiële en daarna de coronacrisis wist te overleven. De galerie beschikt over maar liefst 160 m² expositieruimte met daarbij een heuse VIP-ruimte. In de galerie zijn permanent schilderijen te zien zijn van dezelfde kunstenaars waarmee in 2006 begonnen is. Inmiddels zijn die kunstenaars succesvol geworden in binnen- en buitenland.

Brouwersgracht

Midden 1984 zijn Paul & Gerda van Schilfgaarde begonnen met 'Galerie Brouwersgracht 238' in het monumentale grachtenpand aan de Brouwersgracht te Amsterdam. In de jaren erna ontwikkelde de galerie zich als een expositieruimte voor vele kunstenaars. In 2005 werd de galerie overgenomen door Paul en Jeannette Lohmann, die in 1996 vanuit hun voorliefde voor de kunst begonnen waren met een verhuur- en leasebedrijf (LoCo-Art V.o.F.) van kunst aan voornamelijk instellingen en bedrijven.

Na de overname werd de naam veranderd in 'Gallery238'. Ook veranderde de aangeboden kunst: van voornamelijk zeefdrukken en etsen, ging Gallery238 zich richten op schilderkunst van kunstenaars die Paul en Jeannette Lohmann al jaren privé goed kenden. Hieronder bekende namen als Lita Cabellut, Zhuang Hong Yi, Lu Luo, Kantcho Kanev, Svetlana Tartakovska Rien Bekkers en Chris Overbeek. Van diverse kunstenaars deed Gallery238 ook de begeleiding en/of hun management.

Internationale rol

Door het onderhouden van goede contacten met diverse galeries in Duitsland, België en Spanje, kon het werk van de 'eigen' kunstenaars ook in het buitenlandse galeries getoond worden. Hierdoor verkreeg Gallery238 een steeds belangrijker rol in binnen- en buitenland, ook mede de actieve reclame- en advertentiebeleid en door de diverse kunstboeken die Gallery238 uitgaf, alsmede kunstfilms van onder meer Lita Cabellut (*Schoonheid boven alles*, 2017), Zhuang Hong Yi en Svetlana Tartakovska (*Stories in my head*, 2023) waartoe opdracht gegeven werd.

Meisje met Zonnebloemkrans, olie op masoniet, 120 x 45 cm.

Svetlana Tartakovska

Svetlana Tartakovska (1979) groeide op in Oekraïne, dat indertijd nog onderdeel was van de Sovjet Unie. Na de val van de Muur grepen haar ouders de kans om te vertrekken; de economie in Oekraïne was gekelder en de ouders zagen er geen toekomst voor hun kinderen. Ze vestigden zich in Frankfurt.

In Oekraïne ging de jonge Svetlana al naar de kunstschool. In Duitsland bezocht ze tijdens haar jeugd regelmatig musea, om daar bijvoorbeeld werk van Renoir of Rembrandt te kopiëren. Later leerde ze haar Nederlandse partner kennen. In Nederland wilde ze verder met de kunst. Ze volgde met succes de opleiding aan de Klasiieke Academie in Groningen en studeerde daar bij ook in Florence.

Tartakovska was onder meer deelnemer van het tv-programma *Sterren op het doek* en won daar met een portret van Joop van den Ende. Later behoorde ze tot de winnaars van de internationale competitie van het Museu Europeu d'Art Modern in Barcelona. Haar schilderij *Ziek meisje* werd aangekocht door het museum.

Pluimhortensia, olie op masonite, 100 x 80 cm.

In het atelier van Svetlana Tartakovska.

focus op heb, en even geen andere dingen kan doen. Ik kan niet weg, ik kan geen afspraken maken en ik kan niet met de vriendinnen uit.”

Dat klinkt als een uitdaging. „Maar het mooie was: het werd stil in mijn hoofd. Anders was ik altijd continu aan het denken en aan het piekeren. En opeens was het stil. Daarom noem ik die serie met bloemstillevens: 'Het stille leven'. Het werkt bijna verslavend. Die stilte in het hoofd geeft juist zoveel kracht en zoveel vrede. Wat dat betreft ben ik nog niet klaar met bloemen. Het geeft zoveel rust.”

Ommezwaai?

Betekent dit dan een ommezwaai in haar oeuvre? „Oh nee, ik kom zeker weer bij de portretten terug. De mens blijft een fascinerend onderwerp. En ik blijf proberen de mens te snappen. Waarom slaan ze elkaar de hersens in? Zoiets blijft me bezighouden. Maar wanneer ik de portretten weer ga oppikken, weet ik nog niet. Als ik er weer aan toe ben. Het kan morgen zijn, of over een poosje. Als kunstenaar weet je soms niet waar je de volgende dag mee gaat beginnen.” Grote kans dat het nog eventjes bij de bloemen blijft. Tartakovska haalt een citaat aan van de schrijver Dostojevski: „Schoonheid zal de wereld redden.” Daar draag ik op mijn manier een steentje aan bij.”

Overgangswerk

Overigens komen de bloemstillevens niet helemaal uit de lucht vallen. „Ik heb me er altijd al voor geïnteresseerd en bloemstukken kwamen ook al voor in mijn andere schilderijen. Maar misschien niet meteen op de voorgrond.”

Wat dat betreft is een van de eerste schilderijen in de serie opvallend: er staat een pot met katoentakken op afgebeeld. Maar waar bij alle andere bloem-

Campanula, olie op masonite, 54 x 28 cm.

Wilde hyacinten en jasmijn, olie op masonite, 60 x 80 cm.

stillevens in de titel de naam van de plantensoort staat, heet dit: *Foto van mijn oma*. Die foto staat inderdaad naast de bloempot. Een groepsfoto. Of is dit misschien een overgangswerk, van verhalend portret naar bloemen?

„Ik wilde die foto van mijn oma gebruiken. Zij heeft de hongersnood van Stalin nog meegemaakt; die verschrikkelijke Holodomor, waar miljoenen mensen bij omkwamen. En daarna de Tweede Wereldoorlog. Als klein meisje ben ik wel bij haar geweest. Ik herinner me nog dat we in haar achtertuin waren.” „Deze foto is van het eindexamen van de huishoudschool, in 1937. Daar is mijn oma nog een vrolijke, jonge meid. Er is niets aan de hand. Zoals wij hier ook lang geleefd hebben. Maar rond 1937 is ook de

opkomst van Hitler en de vooravond van de oorlog”, legt Tartakovska de achtergrond van het schilderij uit. „Het katoen houdt verband met de huishoudschool, net als dat kanten kleedje, dat van katoen gemaakt is. Maar het moet niet te veel in het verleden blijven hangen. Daarom heb ik er ook een bosje margrietjes bij gezet, om het fris en groen te houden.”

‘Naar het leven’

Is het schilderen van bloemen anders dan een portret maken? „Oh, zeker!”, reageert Tartakovska resoluut. „Bij een portret werk ik het liefst naar foto’s. Ik ben graag op mijzelf, en ik schilder het liefst wanneer ik alleen ben. Een portret begint met een idee. Daarna organiseer je een of meerdere modellen en

begin je het tafereel op te bouwen. Het decor en de scène, zeg maar. Dan de foto’s en daarna kan ik aan het schilderij werken, wanneer ik wil. ’s Avonds of ’s nachts, desnoods.”

„Maar een bloemstilleven schilder ik ‘naar het leven’. Dus geen foto’s, maar precies zoals het voor me staat. Ik moet snel zijn, want de tint van een bloem kan gaandeweg al veranderen. Ik gebruik ook andere kleuren, dan bij mijn portretten. Daar hanteer ik het zogenaamde Zorn-palet, met slechts vier basiskleuren, waarmee je bijvoorbeeld heel goed de huid kunt weergeven. Maar voor de bloemen moest ik op zoek naar hele andere tubes.”

Rozenbottel, olie op masonite, 50 x 50 cm.

Lelietjes-van-dalen, olie op masonite, 52 x 45 cm.

Japanse kers, olie op masonite, 75 x 70 cm.

Jeugdherinneringen

Heeft ze bewust bepaalde bloemen gekozen, die ze wilde schilderen? „Uit de psychologie komt het gezegde, dat je niet verliefd kunt worden op iets wat je niet kent”, antwoordt Tartakovska. „Dus kwam ik vooral uit bij bloemen die ik ken uit mijn jeugd: rozebottels, of sneeuwkllokjes. En kersenvloesem, natuurlijk. Of neem lelietjes-van-dalen, zo fris; die geven je meteen het gevoel van lente.” Haar favoriet is de pioenroos: „Oh, die volle bollen, en die geur. Als je je gezicht erin stopt – zoveel frisheid. Je proeft het leven! Zodra ze er zijn, móet ik ze in huis halen. Een pioenroos voelt als een eerste zonnige dag.”

■ **Expositie ‘Het stille leven’ duurt tot eind juli**
De schilderijen van Svetlana Tartakovska zijn daarnaast ook permanent te bewonderen in:
Gallery238
Brouwersgracht 238
1013 HE Amsterdam
Open vr-za 12-17 en op afspraak
T +31-614355222
www.gallery238.com

Nieuw boek van Svetlana Tartakovska

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van Gallery238 is de prachtige jubileum-expositie van de Oekraïense kunstenaar Svetlana Tartakovska te zien. Sinds 2017 exposeert zij elke twee jaar nieuwe schilderijen bij Gallery238. Dit jaar presenteert Svetlana Tartakovska haar nieuwste olieverfschilderijen: *Het stille leven*, een prachtige serie met voornamelijk bloemen.

Bij de nieuwe serie hoort tevens het nieuwe – opnieuw door Gallery238 uitgegeven – kunstboek van Svetlana Tartakovska: *Het stille leven*. Een prachtige full-colour publicatie met 48 pagina’s met daarin onder meer teksten van kunsthistoricus Eric Bos. Het kunstboek is in een beperkte oplage uitgegeven en te bestellen bij Gallery238 (www.gallery238.com). De prijs is zeer redelijk gehouden: € 29,-.

